

Anyám felé

*Mire nagybátyám (a bátyja) odaért,
már üres volt a sírgödör,
s csontjai messze jártak.
Csak a gödör meg az a szikkadó földkupac...
A két öreg már szalonnázott vagy kortyolt,
nem emlékszem,
csak arra, hogy megkérdezték:
— Kije volt ez az asszony az úrnak?
— A húgom — mondta ő.
— Törött volt hátul a koponyája.
— Kizuhant, hanyatt a villamosból. —
A két öreg némán bólogatott. Igen, látták őket,
megfordult ez is a fejükben: ezt árulta el a mozdulatuk.
— Mohó ám ez a farkasréti föld — magyarázták —, egykettőre
felzabál mindent, a csontokat is kikezdi. Sok itt a sav. Vagy a lúg...?
— Kár, hogy elkéstem — szölt nyugtalan elméjű nagybátyám. —
Láttam
volna szegényt, legalább így... Ki tudja, találkozunk-e majd...
— Gondoltuk, hogy ezért akar itt lenni az úr, míg kihantoljuk.
Eltettük, lám, egyik kisujja csontjait.
Kikezdte már a föld, de amúgy ép, egész.
Itt van ebben az üvegcsében. Tessék, az úré. —
S a két öreg átnyújtotta az orvosságos fiolát,
benne a pálcikányi csonttal.
A váz többi része már úton volt a hamvasztóba.*

*Kétszer temettük hát el fiatalon pusztult anyámat,
mert kellett a sírja.
Előbb a föld marta szét,
majd a tűz.
Miután újra eltemettük,
álltam a sírja fölött magam is,
és mellbevágott, milyen sekély gödörben porladt,
alig volt föld a koporsóján.
Kikaparhattam volna őt,
akár a tíz körmőmmel is.*

*Alltam a sírja fölött egyedül,
gondoltam, itt pihent hát annyi évig,
ez a föld itta föl a testét,
ezt táplálta nedveivel, mint annakelőtte engem.
Én benne, majd ő a föld alatt.*

Vérem hát ez a föld,
húgom és anyám,
bármily különösen mítoszi,
oidipüszi ez az eszme.
Meg azt gondoltam,
hogy testem az ő teste,
bennem félig még elevenen jár-kél,
de enyészetével félig halott vagyok már magam is.

Amikor elment, tiz se voltam,
egy évvel azelőtt zúgtak át rajtunk a jelenések,
de jött még számos külön jelenés,
közöttük fél-halálom: halála.
Ha láttam később álmaimban,
mindig úgy, hogy föltámadt,
s megérkezett.
Egyszer, úgy öt-hat éve
elébe igyekeztem az állomásra,
rég elhagyott falunkban,
de késtem,
s jött a néptelen úton,
szelíden félrehajtott fejjel,
mosolyogva.
Görcsösen öleltük egymást.
Csak sápadt színe árulta el, hogy merre járt.
„Édesanyám”, mondtam, „meg se látszik az a sok-sok lenti év,
talán csak ez az arcszín... Hát lehet ez?”
De ő csak mosolygott, s nézett.
„Majd sétálunk jó sokat”, biztattam még,
de a boldogságtól fölriadtam.
Dübörgött, döngött a szívem,
alig volt levegőm,
azt hittem, megöl ez az örült öröm,
s még percek múlva is mosolyogtam.

Betelt, elnehezült a temető,
helyben forog,
s a forgás kiszórja a korábban elhullottak csontjait.

Nagybátyám nekem adta akkor a fiolát,
vigyem haza, úgymond, vigyem át a határon,
s ássam majd apám sirjába.
Félénken forgattam a csontocskát,
nem, nem vettem ki,
alig volt vastagabb egy vaskos gyufaszáznál.
Tudom, vékony ujjai voltak anyámnak,
az ő alkatát örököltem,
s persze, a föld is megtette már a magáét...
Mindenféléket gondoltam akkor,
de főleg azt, hogy ez leszek én is,

s hogy lám, mennyire kézbe fogható a halálom.
A csont véletlenül nagybátyám íróasztalában maradt.
Véletlenül?
Azt hiszem, még mindig nagyon akartam élni,
nem pedig szüntelen farkasszemet nézve a pusztulással.
Gondolom, mélytudatom kormányozott úgy,
hogy ott feledjem a pici csontot.

Ma már vállalnám,
de szegény nagybátyám is elment azóta,
a csont pedig bújócskázik valahol.
Eldobta volna? Nem hiszem.
Biztosan újra eltemette.
de nem tudom, hova.

Csak azt tudom, hogy anyám nemcsak az álmaimban,
hanem ily különösmód, ily tapintható misztériumban,
testben is eljött hozzám,
a sírből kézzől kézre vándorolva megtalált,
kisujját szelíden fölkinálta,
s talán még intett, sürgetett is, hogy menjek már.
elkeveredni újra.

Mikor még élt szegény,
tisztán szólt hozzám tiszta hangja,
s még nem vétettem Isten ellen,
csak ellenem vétett az ég.
Ma ismét tisztulok,
és mind tisztábban hallom tiszta hangját,
de azt hiszem, újra bántani kezd az Isten.

Közeledem anyámhoz.

PINTÉR LAJOS

A virradat kertje

*Allnak a virradatban
legszebb köztéri
szobraink: a fák.*